

Nr 85.

Av herr **Sandström**, *angående statens övertagande av dövstumundervisningen.*

Vid flera föregående tillfällen ha yrkanden, dels i form av motioner, dels i form av framställningar på annat sätt, gjorts, vilka syftat till, att utgifterna för *dövstumskolundervisningen* skulle övertagas av staten, så att landstingen skulle kunna från sin budget avlyfta nämnda utgifter.

Undertecknad vill nu åter föra denna fråga inför riksdagens prövning, under förhoppning att detta kan leda till ett beslut, som åstadkommer en för landstingen, och särskilt för de skattetyngda norrländska landstingen, välbehövlig lättnad.

Som motiv för denna framställning vilja motionärerna hänvisa till det förhållandet, att landstingens utgifter och i samband därmed landstingens uttaxering alltjämt visa en tydlig tendens att stiga för varje år.

Detta framgår av nedanstående uppgift, som nyligen offentliggjorts i pressen.

Landstingsskatt som fastställts vid nedanstående års landsting för det efterföljande årets budget:

	1930	1931	1932
Stockholms län	1: 85	1: 90	1: 90
Uppsala län	2: 10	2: 10	2: 10
Södermanlands län	1: 90	1: 90	2: 25
Östergötlands län	2: 20	2: 15	2: 30
Jönköpings län	2: 10	2: 10	2: 20
Kronobergs län	2: —	2: 10	2: 40
Kalmar läns norra	2: 35	2: 35	2: 75
Kalmar läns södra	2: 50	2: 50	2: 80
Gotlands län	2: 50	2: 50	2: 70
Blekinge län	2: 54	2: 58	2: 58
Kristianstads län	2: 10	2: —	2: 25
Malmöhus län	2: 20	2: 10	2: 25
Hallands län	2: 10	2: 10	2: 10
Göteborgs och Bohus län	1: 75	2: 05	2: 50
Älvsborgs län	1: 90	2: 10	2: 50
Skaraborgs län	2: 10	2: 10	2: 40
Värmlands län	2: 40	2: 40	2: 60
Örebro län	2: 08	2: 08	2: 30
Västmanlands län	2: —	2: —	2: 20

Kopparbergs län	2: 10	2: 25	2: 50
Gävleborgs län	2: —	2: 20	2: 50
Västernorrlands län	2: 85	2: 90	3: 40
Jämtlands län	3: —	3: 10	3: 75
Västerbottens län	3: 15	3: 15	3: 15
Norrbottnens län	3: 16	3: 30	4: —

Av denna tablå kan med avseende på den enligt 1932 års landstingsbeslut fastställda uttaxeringen konstateras, att av rikets 25 landsting åtminstone 20 sett sig nödsakade att höja skatten och endast 5 fastställt samma uttaxering som förut.

Genom dessa beslut av landstingen har den genomsnittliga uttaxeringen för landets samtliga landsting stigit från kronor 22: 77 år 1930 till kronor 23: 20 år 1931 samt till kronor 25: 75 år 1932, allt per 100 kronors beskattningsbar inkomst, alltså från år 1930 till år 1932 med omkring 13 %. Och tager man de *norrländska* landstingen för sig, så finner man med avseende på dessa, som redan förut hade en betydligt högre skattebörda att bära än de andra landstingen i genomsnitt, att den motsvarande genomsnittliga förhöjningen av nämnda skattesiffror är från 2: 83 till 3: 36, d. v. s. skatten har stigit med 18,6 %.

Alltjämt intaga alltså de norrländska landstingen en undantagsställning, så att de äro betydligt mera skattetyngda än rikets övriga landsting, vilket även framgår av det faktum, att bland de 5 norrländska landstingen befinna sig de 4 landsting, som hade den högsta uttaxeringen i riket. Tager man dessutom hänsyn uteslutande till de egentliga Norrlandslänen (Norr- och Västerbotten samt Västernorrland och Jämtland) och ställer dem mot länen i övrigt, finner man också, att skillnaden mellan dessa bägge grupper av län är avsevärd, vilket framgår av följande sammanställning:

Landstingsskatten fastställd 1932:

	De egentliga Norrlandslänen (Västernorrland, Jämtland samt Norr- och Västerbotten)	Länen i övrigt
Högsta landstingsskatt	4: —	2: 80
Lägsta »	3: 15	1: 90
Genomsnittlig landstingsskatt	3: 58	2: 38

Härtill kommer emellertid, att även *kommunerna* i de norrländska länen i allmänhet utgöras av fattiga, synnerligen skuld- och skattetyngda sådana.

Detta framgår av uppgifterna i såväl »Statistisk Årsbok» 1932 (sid. 333) som av »Årsbok för Sveriges Kommuner» (sid. 9). Av de siffror, som där

meddelas, kan konstateras, att kommunalskatten i landets landskommuner är i *genomsnitt* för år 1931:

för de fyra ovannämnda Norrlandslänen 9: 60 per 100 kronor
 men för de övriga länen endast 7: 30 » 100 »

De siffror, som här anförts, visa en tydlig tendens, nämligen den att de norrländska länen förete bilden av en skattebelastning, som genom avsevärt högre skattebelopp per inkomstkrona skiljer sig från skattebelastningen i länen i övrigt i landet.

Men härtill kommer, att nämnda skatter för de norrländska länen än ytterligare höjts genom beslut, då budgeten för 1933 fastställts. I vissa fall — främst inom de särskilt arbetslöshetstyngda länen — har nämnda skatteförhöjning skett med mycket avsevärda belopp på grund av den ständigt pågående och rent katastrofala minskningen av inkomstkronorna.

Med hänsyn till nu refererade omständigheter bör det ej kunna väcka förvåning, om undertecknad som representant för de norrländska landstingen framför andra anser sig ha särskild anledning att påminna om önskvärdheten av en begynnande avlastning från landstingens budget. Denna avlastning bör kunna i första hand åstadkommas med avseende på utgifterna för *dövstumundervisningen*, eftersom denna avlastning redan för flera år tillbaka ställdes i utsikt genom uttalanden från statsmakternas sida.

Undertecknad skall icke tillåta sig att här upprepa de argument, som framförts som motiv för statens övertagande av ovan nämnda utgift. Jag vill här endast erinra därom, att en utredning i nämnda fråga framlades redan år 1921 — alltså för 11 år sedan — samt att 1932 års riksdag på grund av en motion uttalade, att riksdagen förväntade att förslag i detta spörsmål framlades till 1933 års riksdag.

Det torde också på alla håll, där man sysslat med denna fråga, vara en allmän uppfattning, att staten bör taga på sig utgifterna för detta slag av undervisning — en sådan uppfattning har också framförts från de sakkunniga, som sysslat med skatteutjämningsfrågan. Då härtill kommer, att den allmänna tendensen i lagstiftningen under den senaste tiden varit den, att landstingen i viss utsträckning pålagts betydande bördor, som överförts från kommunerna, måste det anses som synnerligen önskligt, att landstingen erhålla kompensation i form av något minskade utgifter på andra områden.

Trots ovan nämnda uttalande från 1932 års riksdag har frågan, enligt vad som framgår av statsverkspropositionen, ej forcerats på sådant sätt, att den kunnat framläggas för innevarande års riksdag. Då ej heller några uttalanden göras i statsverkspropositionen, att regeringen kommer att inrikta sig på att söka åstadkomma ett framförande av frågan till nästa års riksdag, ha vi ansett det önskligt, att denna riksdag nu gör ett uttalande

därom, att riksdagen bestämt förväntar, att ett förslag i frågan äntligen efter de många årens utredningar framlägges för 1934 års riksdag, oavsett om ett förslag i skatteutjämningsfrågan i sin helhet framföres vid nämnda riksdag eller ej.

Jag hemställer alltså,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t framföra den uppfattningen, att riksdagen förväntar, att ett förslag om statens övertagande av dövstumundervisningen framlägges för 1934 års riksdag.

Stockholm den 19 januari 1933.

P. Sandström.